

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

ΑΥΓΗ ΝΤΕ ΝΕΒΕΡ

ΤΟΥ ΠΟΛ ΦΕΒΑΛ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

—Χωρίς άλλο, θά έμπόδιαν την έπιστολή μου να φτάση στον προορισμό της, ειπε η πριγκήπισσα.

—Κυρία πριγκήπισσα, τη δέικοψε βιαστικά ο αντιβασιλεύς, τίποτε δέν τελείωσε ακόμα... Τίποτε δέν άποφασίστηκε... Ένεργήστε άφοβα, σύμφωνα με τη συνείδησή σας. Μεταξύ σας και μεταξύ μου, κανένας δέν μπορεί πεινά να παρεμβληθή!...

Έπειτα, ύψωνοντας τη φωνή του, έπρόσθεσε :

—Κυρία, εινε μια μεγάλη ήμερα για σας σήμερα! Εύδόκησα να προεδρεύω σ' αυτό το οικογενειακό συμβούλιο, όχι μόνο γιατί με παρακάλεσε ο πριγκής σύζυγός σας, αλλά και γιατί η ώρα της έκδικήσεως για το Νεβέρ έφτασε. Ο δολοφόνος του θά πεθάνη!

—Ω! Ύψηλότετε, θέλησε να πη η πριγκήπισσα, άν λαβαίνατε την έπιστολή μου...

Ο αντιβασιλεύς τη δέικοψε και την ώδήγησε στη θεία της, ψιθυρίζοντας της :

—Οι κι' άν ζητήσετε, θά σας το παραχωρήσω...

Και πρόσθεσε δυνατά :

—Καθήστε, κύριοι, σας παρακαλώ!

Και γύρισε στην πολυθρόνα του. Ο πρόεδρος ντε Λαμουανιόν του ψιθύρισε μερικά λόγια στο αυτί.

—Οι τύποι πρό παντός! του άπάντησε ή Α. Β. Ύψηλότες. Είμαι φίλος των τύπων. Όλα θά γίνουν σύμφωνα με τους τύπους κι' έλπίζω έτι επί τέλους θά χαρητέψουμε την πραγματική κληρονομία του Νεβέρ.

Και λέγοντας τά λόγια αυτά, κάθησε στη θεία του, αφήνοντας τη διεύθυνση των συζητήσεων στον πρόεδρο Λαμουανιόν, ο όποιος έδωσε άμέσως το λόγο στον Γκονζάγκα.

Ένωμεταξύ, ο άνεμος που φυσούσε, έφερενε κάθε τόσο μέσα τις πένθιμες κωδωνοκουρίες του παρεκκλησιού του Σατελέ. Άκούγονταν έπίσης ο θόρυβος έξω. Η καμπάνες είχαν κάνει το πλήθος να συγκεντρωθή έξω στο δρόμο.

Όταν ο Γκονζάγκα σηκώθηκε για να μιλήσει, ή καμπάνες χτύπησαν τόσο δυνατά, ώστε για μερικές στιγμές άναγκαστική οιωτή, έπεκράτησε.

—Ύψηλότετε και κύριοι, άρχισε να λέη ο Γκονζάγκα. Η ραή μου ήταν πάντοτε όλοφανε, μοιλονότι γ'ασαν γύρω απ' τ' όνομά μου. Με είδατε τελευταίως ν' αναζητάω την άλήθεια μ' ένα τρελλό πάθος. Μά το πάθος μου αυτό μυχράθηκε λίγο... Κουράστηκα απ' τις συκοφαντίες, που ξεφουφίνονται έναντιον μου μέσ' στο σκοτάδι. Κουράστηκα να συναντάω διαρκώς ραδιούργους στο δρόμο μου.

Σας παρουσίασα προχθές εδώ αυτή, για την όποια σας έθεθεαίωσα και σας βεβαίωνω ακόμα πως ήταν ή κληρονομία του Νεβέρ. Σήμερα τά ζητάω του κάκου στη θεία στην όποια έπροεπε να κάβεται... Οι έχθροί μου την έπηραν μαζί τους... Η Αύτο Βασιλική Ύψηλότης ξέρεει ότι παρατήθηκα σήμερα το πρωί απ' την φροντίδα της κηδεμονίας της. Η έρβη ή δέν έρβη, λίγο με ενδιαφέρει. Δέν έχω, παρά μια φροντίδα: Να δείξω από πού μέρος βρίσκεται ή καλή τίσις, ή τιμή, το ψυχικό μεγαλειό σ' αυτή την ύπόθεση.

Πήρε από το τραπέζι του το σφραγισμένο φάκελλο και πρόσθεσε, κρατώντας τον στο χέρι του :

—Φέρνω την απόδειξη που ζήτησε ή κυρία πριγκήπισσα ή ίδια: Το φύλλο που άποσπάθηκε από το ληιαρχικό βιβλίο του παρεκκλησιού του πύργου του Κάλλους και στο όποιο έχει καταχωρηθή ή νένησι της κόρης του Νεβέρ. Βρίσκεται εδώ, μέσα στον τριπλοσφραγισμένο αυτό φάκελλο. Έγώ καταθέτω τις απόδειξεις

μου! Άς εύαρεστηθή και ή κ. πριγκήπισσα να καταθέση τις δικές της!

Και ξανακάθησε, άφοι χαρήθηκε για δεύτερη φορά την όμιγυρι. Μερικά ψιθυρήματα άκούστηκαν από τά καθίσματα. Ο Γκονζάγκα δέν είχε στην αίθουσα πεινά τους φίλους του, του τον έπιδοκίμαζαν τόσο ζωηρά στην προηγούμενη συνεδρίασι. Μά ποιά ή ανάγκη; Ο Γκονζάγκα δέν ζητούσε τίποτε άλλο, παρά να αποδείξη τους ισχυρισμούς του. Και ή απόδειξις βρισκόταν εκεί, έπάνω στο τραπέζι, ή ύλική απόδειξις, που κανείς δέν μπορούσε να την άμφοισθήση.

—Περιμένουμε, ειπε ο αντιβασιλεύς, σκύθοντας μεταξύ του προέδρου ντε Λαμουανιόν και του στρατήγρου ντε Βιλλρουά, περιμένουμε την άπάντη της κυρίας πριγκήπισσης.

Η μητέρα της Αύγης σηκώθηκε, μεγαλοπρεπής και ώραια :

—Ύψηλότετε, ειπε, έχω την κόρη μου και έχω τις απόδειξεις της γεννήσεώς της. Κυττάξτε με, δλοι έσεις που ε'δατε τά δάκρυά μου είκοσι χρόνια τώρα, και θά καταλάβετε από τη χαρά μου ότι ξαναβρήκα το παιδί μου...

—Θα θέλαμε αυτές τις απόδειξεις, για τις όποιες μ'ας μιλούσατε προχθές, ειπε ο πρόεδρος ντε Λαμουανιόν.

—Η απόδειξις αυτές θά ύποβληθούν στο συμβούλιο, τον διείκοψε ή πριγκήπισσα, μόλις ή Αύτοΰ Ύψηλότης ο αντιβασιλεύς δεχτή την αίτησι που ή χήρα του Νεβέρ ταπεινά του ύπέβαλε.

—Η χήρα του Νεθέο, άπάντησε ο αντιβασιλεύς, δέν μου ύπέβαλε ως τώρα καμιά αίτησι.

Η πριγκήπισσα γύρισε προς τον Γκονζάγκα και τον κύτταξε σταθερά με το άυστρό της βλέμμα. Έπειτα ειπε :

—Είν' ένα μεγάλο και ώραίο πράγμα ή φιλία. Δυό μέρες τώρα, δλοι όσοι ενδιαφέρονται για μένα, μου έπαναλαμβάνουν: «Μην κατηγορείτε το σύζυγό σας! Μην κατηγορείτε το σύζυγό σας!» Αυτό σημαίνει ήρω μια μεγάλη φιλία, ή φιλία του αντιβασιλεύς, σχηματίζει γύρω από τον κ. πριγκήπα ντε Γκονζάγκα έν' άδιαιπέραστο τείχο. Δέν θά τον κατηγορήσω λοιπόν, μά δέν θά πώ ότι άπηθουσε στην Αύτοΰ Ύψηλότητα τον αντιβασιλέα μια ταπεινή παράκλησι κι' ότι ένα χέρι—δέν ξερω ποιά—κατακράτησε το γράμμα μου πριν φτάσει στον προορισμό του.

Ο Γκονζάγκα άφηνε να πλανιέται γύρω απ' τά γεία του ένα γαλήνιο και καρτερικό χαμόγελο.

—Και τί ζητούσατε από μ'ας, κυρία στην έπιστολή σας αυτή; ρώτησε ο αντιβασιλεύς.

—Σας ύπενηθύμιζα. Ύψηλότετε, μια άλλη φιλία, τη φιλία σας με το Νεβέρ, άπάντησε ή πριγκήπισσα. Έλεγα στην Ύψηλότητά σας, ότι ο έξιλιασμός του δολοφόνου, ύποστάς στον τάφο του θύματός του, δέν ήταν άρκητός.

Μόλις ή Γκονζάγκα άκουσε αυτά τά λόγια, άλλαξε έκφρασι :

—Έλεγα στην Ύψηλότητά σας, συνέχισε ή πριγκήπισσα, ότι θά μπορούσε να έπιβληθή ένας άλλος έξιλιασμός πιο μεγάλος, πιο άξιοπρεπής, πιο πλήρης... Και την ίκέτευα όπως διατάζει ν' άκούση ο κατάδικος γονατιστός την καταδίκη του, εδώ, μέσα στο μέγαρο του Νεβέρ, όπου βρισκόμαστε δλοι τώρα, ύπρος στον άνώτατο άρχηγό του Κράτους.

Η πριγκήπισσα έλεγε ψέμματα, ο Γκονζάγκα το ήξερε αυτό καλά, γιατί είχε την έπιστολή της προς τον αντιβασιλέα, που ο ίδιος την κατακράτησε μέσα στην τσέπη του. Στην έπιστολή της αυτή, ή πριγκήπισσα ποιοποίησε την άθωότητα του Λαγκαρντέρ και όρκειόταν έπισήμως γι' αυτή—αυτό ήταν όλο. Γιατί λοι-

Η ντόνα Κρουζ προσευχόταν γονατιστή...

πόν έλεγε τώρα φέμεται; Ποιά άπροσδόκητη έπίθεσις κρυβόταν πίσω από τό τοιμηρό αυτό στρατήγημα; Γιά πρώτη φορά στη ζωή του ο Γκονζάγκας ένοιωσε στις φλέβες του αυτό τό κρύο, που προκαλεί ό τρομερός κι ό άγνωστος κίνδυνος. "Ενωίωθε κάτω άπ' τά πόδια του μία βόμβα έτοιμη νά σκάσει... Μά δέν τήν έθελτε, δέν ήξερε πού νά τή ζητήση γιά νά προλάβη τήν έκρηξι... "Η άθύσσοσ ήταν εκεί, μά πού;... "Ενωίωθε σκοτάδια γύρω του... Κάθε κίνησι του, μπορούσας νά τον προδώση... Αισθανόταν τά μάτια όλων άπάνω του. Χάρσι σε μία υπεράνθρωπη προσπάθεια, κατάρθρωσε νά διατηρήση τή γαλήνη του. Κά περιμένε...

—Αυτό πού ζητάτε, εινε πράγμα παράτυπο, ειπε ό πρόεδρος ντέ Λαμουανιόν.
 "Η άνακοίνωσι πού αισθάνθηκε ό Γκονζάγκας μόλις άκουσε αυτά τά λόγια, ήταν τόσο, ώστε θάβηλε νά ριχτή στην άγκαλιά του προέδρου και νά τον φιλήση.
 —Και τί λόγους έχει ή κ. πριγκίπισσα γιά νά τό ζητάει αυτό; ρώτησε ό στρατάρχης ντέ Βιλλρουά.

—Δέν άπειθύνομαι σε σάς, άπειθύνομαι στην Αυτού Βασιλική "Υψηλότητα, άπάντησε ή πριγκίπισσα. "Η δικαιοσύνη χρειάστηκε είκοσι όλόκληρα χρόνια γιά νά βρη τό δολοφόνο του Νεβέρ. "Η δικαιοσύνη λοιπόν χρωστάει μία ακόμα ίκανοποίησι στο θύμα πού περιμένε τόσο πολύ τήν έκδίκησί του. "Η δεσποινίς ντέ Νεβέρ, ή κόρη μου, δέν μπορεί νά μητ' ο' αυτό τό σπίντι παρά έπειτα άπ' αυτή τήν ίκανοποίησι πού θά δοθη έπισημως. Καί έγώ θ' άνηρθώ στον έαυτό μου κάθε χαρά, άν δέν δώ τά αισθητά βλήματα των προγόνων μας νά κυττάουν, από τό ύψος αυτών των οικογενειακών πορτραίτων, τον ένοχο έξευτελισμένο, νικημένο, τιμωρημένο.

Βαθειά σιωπή έπακολούθησε. "Ο πρόεδρος ντέ Λαμουανιόν κούνησε τό κεφάλι του εις ένδειξιν άρνήσεως.
 —Μά ό αντίβασιλεύς δέν είχε μιλήσει ακόμα. "Ο αντίβασιλεύς φαινόταν θυτιζόμενος σε σκέψεις.

—Τί περιμένει τάχα ή πριγκίτισσα άπ' τήν παρουσια του Λαγκαρντέρ σ' αυτή τήν αίθουσα; άναρωτήθηκε ό Γκονζάγκας.

Κρύος ιδρώτας κυλούσε στα μαλλιά του. Μετανοούσε τώρα, πού δέν είχε εκεί τους φίλους του.

—Ποιά εινε επί του ζητήματος αυτού ή γνώμη του πρίγκηπος Γκονζάγκας; ρώτησε έξαφνα ό αντίβασιλεύς.

"Ο Γκονζάγκας, σαν νά ήθελε νά προλογήση τήν άπάντησί του, χαμογέλασε γεμάτος άδιαφορία.

—Μά πώς μπορώ νάχω γνώμη γι' αυτό τό άλλόκοτο καπρίτσι; άπάντησε. Τί νά πώ; "Εκτός άπ' τήν καθυστέρησι πού θά φέρη στην έκτέλεσι του ένόχου ή παρουσία του εδώ, δέν βλέπω ούτε κανένα κέρδος, ούτε καμιά ζημία, άν δεχτούμε τήν αίτησι τής κ. πριγκίπισσας.

—Δέν θά έπέλθη καθυστέρησις, άπάντησε ή πριγκίτισσα, ή όποια φαινόταν σαν ν' άφογκράζεται τους έξωτερικούς θορύβους.
 —Ξέρετε πού θά βρούμε τον κατάδικο; ρώτησε ό αντίβασιλεύς.

—"Υψηλότατε! Παραβαίνουμε τους τύπους! θέλησε νά διαμαρτυρηθ ό πρόεδρος ντέ Λαμουανιόν.
 —"Αν παραβούμε λίγο τους τύπους, του άπάντησε ξερά και αυστηρά ό αντίβασιλεύς, μπορούμε νά βρούμε τό βάθος τής άληθεας.

"Η πριγκίπισσα τότε, αντί ν' άπάντηση στην έρώτησι του "Υψηλότατου, άπλωσε τό χέρι τής προς τό παράθυρο. "Εξώ, ένας ύπόκωφος θόρυβος άκούγονταν.

—"Ο κατάδικος δέν εινε μακριά! ψιθύρισε ό αντιπρόεδρος ντ' "Αρζασόν.
 "Ο αντίβασιλεύς προσκάλεσε τον άρχηγό τής φρουράς μαρκήσιο ντέ Μπονιυιέ και του ειπε μερικέσ λέξεις με σιγανή φωνή.

"Ο Μπονιυιέ ύποκλήθηκε και θυγήκε έξω.
 "Η πριγκίπισσα ξανακάθησε στη θέσι τής. "Ο Γκονζάγκας έβριχνε τώρα στην δημύρι ένα βλέμμα πού τό νόμιζε γαλήνιο, μά τά χείλη του έτρεμαν και τά μάτια του ήσαν κατακόκκινα.

"Ακούστηκε έξαφνα στον αντίβαλαμο θόρυβος όλων. "Αμέσως όλοι σηκώθηκαν χωρίς νά θέλουν, τόσο μεγάλη ήταν ή περιέργεια πού είχε προκαλέσει ό τοιμηρός αυτός τυχοδιώκτης ό Λαγκαρντέρ, του όποίου ή ιστορία άποτελούσε άπ' τήν προηγούμενη μέρα τό αντικείμενο όλων των συζητήσεων. Μερικοί τον είχαν δη στην άνακτορική έορτή, όταν ό αντίβασιλεύς έσπασε τό σπαθι του, μά γιά τους περισσότερους ήταν ένας άγνωστος.

"Όταν ή πόρτα άνοιξε τέλος και τον είδαν, ώραίο σαν τό Χριστο, περιοισιοχιόμενο από τους στρατιώτες και με τά χέρια δεμένα επάνω στο στήθος του, ένας παρατεταμένος ψιθύρος θαυμασμού άκούστηκε.

"Ο αντίβασιλεύς είχε πάντοτε τά βλήματα του καρφωμένα στον Γκονζάγκα. Μά ό Γκονζάγκας δέν σάλεψε.

"Ο Λαγκαρντέρ οδηγήθηκε μπροστά στην έξορα τής Αυτού "Υψηλότητος. "Ενας δικαστικός γραμματεύς άκολουθούσε, κρατώντας τή δικαστική άπόφασι, ή όποια, σύμφωνα με τους τύπους, θά διαβαζόταν δυο φορές, μπροστά στον τάφο του Νεβέρ, όταν θά έκοθαν τό χέρι του καταδίκου και στη Βασιλική, όταν θά του έκοθαν τό κεφάλι.

—Διαβάστε τήν άπόφασι! διάταξε ό αντίβασιλεύς.
 "Ο γραμματεύς ξεδιπλώσε τήν περιγραφή και άρχισε τήν άνάγνωσι. "Η άπόφασι τελείωσε ως εξής:

«...»Ακούσαντες τον κατηγορούμενο, τους μάρτυρας και τον Βασιλικόν "Επιτροπον, ιδόντες τά αποδείξεις, καταδικάζομεν τον "Ερρίκον ντέ Λαγκαρντέρ, τον απολεγόμενον ύπόπτην, ως ένοχον φόνου, διαπραχθέντος εν τώ προσώπυ του ίσχυρού και ημνηλού πρίγκηπος Φιλίππου τής Λωρραίνης - "Ελιζέ, υιούκος ντέ Νεβέρ : 1ον) Εξ άποκοτιν τής δεξιās του χειρός ένοπιον του τάφου του θύματός του, εις τό κομητηριον του Σαιν - Μανλιόζ, και 2ον) εις άποκοτιν τής κεφαλής του ίαύ τής χειρός του δημιον, εις τον τόπον των θανατικών έκτελέσεων, εις τό προαίλιον τής Βασιλικής, κλπ.»

"Ο γραμματεύς, άφου τελείωσε τήν άπόφασι, πέρασε πίσω από τους στρατιώτες πού συνώδευαν τό Λαγκαρντέρ.

—"Ικανοποιηθήκατε, κυρία; ρώτησε ό αντίβασιλεύς τήν πριγκίτισσα.

Τότε ή χήρα του Νεβέρ σηκώθηκε με μία κίνησι τόσο άτόμου, ώστε ό Γκονζάγκας τή μιμήθηκε, χωρίς νά έχη συναίσθησι του τί κάνει. Φαινόταν σαν άνθρωπος πού φυλάγεται γιά νά δεχτή ένα τρομερό χτύπημα.

—Μιλήστε, Λαγκαρντέρ! φώναξε ή πριγκίτισσα υπό τό κράτος ένός άκατακνητου έρεθισμού. Μπλα παιδι μου!

"Ολη ή δημύγρικ φάτχη σαν νά δέτηκε μία ηλεκτρική έκκενωσι μόλις άκουσε τά τελευταία λόγια τής. "Όλο τώρα περιέμαν κάτι τό έκτακτο και τό πρωτοφανές.

"Ο αντίβασιλεύς ήταν όρθιος. Τό άμα του πλημμύριζε τά μάγουλα.

—Τρέμεις, Φίλιππε; ειπε, καταβροχθίζοντας τον Γκονζάγκα με τά μάτια.

—"Οχι, μά τό θάνατο του Θεού! άπάντησε ό Γκονζάγκας, ό όποιος στυλώθηκε προκλητικά. Δέν τρέμω οστε τώρα, οστε ποτέ.

"Ο αντίβασιλεύς γύρισε προκλητικά και ειπε:

—Μιλήστε, κυρία!

—"Υψηλότατε, πρόφερε ό κατάδικος με φωνή δυνατή και γαλήνια, ή άπόφασι πού με καταδίκασε, εινε άνέγκλητη. Δέν έχετε καν τό δικαίωμα νά μου δώσετε χάρι, ούτε κι' έγώ θέλω χάρι. Μά έχετε τό καθήκον ν' άπονείμετε δικαιοσύνη! Θέλω δικαιοσύνη!...

"Ηταν θαυμα αυτό πού συνέβαινε: Τά μαλλιά όλων αυτών των προσεχτικών κι' αγόρταγων ν' άκούσουν ήλικιωμένους μεγιστάνων, είχαν ανορθωθ. "Ο πρόεδρος ντέ Λαμουανιόν, συγκινημένος χωρίς νά θέλη από τή χτυπητή αντίθει πού ύππηχε μεταέξ του πού προσώπου του Λαγκαρντέρ και του προσώπου του Γκονζάγκας, —δέν μπόρεσε νά συγκρατηθ και φώναξε:

—Γιά ν' άνακληθθ ή άπόφασι του έκτάκτου δικαστηρίου, χρειάζεται ή όμολογια του ένόχου.

—"Θέ έχομε τήν όμολογια του ένόχου! άπάντησε ό Λαγκαρντέρ με πεποίθησι.

—Κάνε λοιπόν γρήγορα, φιλε! φώναξε ό αντίβασιλεύς. Βιάζομαι!

—Κι' έγώ βιάζομαι. "Υψηλότατε! άπάντησε ό Λαγκαρντέρ. "Επιτρέματέ μου έν τούτοις νά σας πώ: "Ο τι ύποσχέομαι δίνω, τίς κρατάω! "Ορκίστηκε στην τιμή μου νά έπιστρέψω στην κυρια πριγκίτισσα τό παιδί της πού μου είχε έμπιστευθ. Με κίνδυνο τής ζωής μου τής τό έπέστρεψα.

—Και νά είσαι χίλιες φορές εύλογημένος, παιδί μου! ειπε ή Αύγη.

—"Ορκίστηκε, έξακολούθησε ό Λαγκαρντέρ, νά παραδοθώ στη δικαιοσύνη σας, έπειτα από είκοσιεπίτεσέρες ώρες έλευθερίας. Τήν ώρισμένη ώρα σας παρέρωσα τό σπαθι μου.

—Είν' αλήθεια! ειπε ό αντίβασιλεύς. "Και από τότε, έχω τό νοδ μου σε σάς... και σε πολλούς άλλους...

("Ακολουθεί)

"Ο αντίβασιλεύς κάθησε στη θέσι του...